

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:
 Félévi 10 frt.
 Félévi 5 frt.
 Negyedévi 2 frt 50 kr.
 Egy hónapra 1 frt.
 Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, a városi könyvnyomdában, (városzház-épület, az udvarban balra) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasáhos betűs 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegjű minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetések a szerkesztői irodában vésnek fel. Az előfizetési s hirdetéseknek a kiadóhivatalba, a lap szemléi részébe tartozó költségek a szerkesztőség irodába a város-háza épülete alatt (Rózsátér) czimzandók.

Debreczen október 18.

— A delegációk befejezték működésüket, s mi nem valami újonjgó örömmel tekinthetünk végig megállapodásaik sorozatán.

Keressünk alaposabbnál alaposabb mentségeket, bojjassuk fel a politikai tudományok legutolsó lapját, honnét csak érvet szerelhetünk azon téma bizonyítására, hogy a politikában a hadügy dominál: a tény mégis megmarad ténynek. Tény pedig az, hogy az Uchatus ügyük genialis feltalálójának eszméje nekünk (értve a közös háztartást) 17 millióba került s ennek kifolyása az, hogy Magyarország quótája 1876-ban több lesz, mint volt a jelen évben. Mint értesülünk, fóg az tenni 32.607.433 frtot, mely negyedfél millióval haladja meg az idei quótát.

Bizony szomorú jelenség ez. Szomorú jelenség a jelen nyomasztó körülmények között, midőn állami fennmaradásunk feltételül van kitűzve az államháztartás egyensúlyának helyreállítása, midőn a megtakarítások kérdése csaknem minden más kérdést leszorít maga mellől.

Ithonn takarékosak is vagyunk eléggé. Hivatalokat szüntetünk meg s olvasztunk össze, intézményeket renoválunk és reorganizálunk, a hivatalnokok számát redukáljuk, állami intézményeink s követelményeink fejlesztésétől megvonunk minden garast, melyet az elodászás feltétele alatt megvonni lehet, — s mégis a quota negyedfél millióval nagyobb.

Tudja mindenki, mi ennek oka. Tudja mindenki, hogy az európai zavarok mellett is oly biztosnak hirdetett béke követeli a biztosító szó garanciáját a hadsereg harci képességének emelésében, s az Uchatus ügyük azon feltételek, melyeken a diplomácia nyugodtan alhatik. — Nem akarjuk hát kárközteni a delegációt. Nekünk nem oly csúfos az olesó dicsőség, melyhez mostanában némely kormánypárti lap is, mely különben az általunk annyit ostorozott delegáció intézményének annak idejében felkent bajnoka volt, jutott a delegáció működésének ostorozása által.

Mi elismerjük, hogy a delegáció működése előtt ott lebegett a megtakarítások szelleme, s ha a hadügyi budget mégis megszavaztatott, annak magyarázatát nem az országos bizottság jóindulatának hiányában, hanem a helyzet kényszerítő nyomásában, a körülmények sajátosságában véljük megtalálni. S ha mégis megdöbbenéssel vesszük az eredményt, nem a szabadelvi párt és kormány hazafias intenszióit akarjuk ezzel érteni, hanem tesztjük ezt azért, hogy jelezhessük a helyzet szigorú komolyságát.

Ne hagyja magát senki tévútra vezetni azon álpróféták által, kik a hadügyi budget megszavazását s így a quótának, tetemes emelkedését a delegátusok személyes készségüktől vezetik le, s gondolják meg, hogy a véleményekre a fontolóra veti körülmények gyakoroltak pressiót. Ha a közös kiadások szaporodtak is, azoknak semmiesetre sem egyének, hanem körülmények lehetnek okai. Kegyvadászók azok, kik ezért az ország megbízottait teszik felelőssé s nem értjük a volt jobboldal némely lapját, mely mindig hit esatlósa volt a delegációk pazarlásának, míg a jobboldali clique férfiai bírták a hatalmat s most mégis — talán a kormányfértiak iránti személyes ellenszenvből — úgy vicssorgatja fogait.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcája.

Egy király kedvese.

(Louise Françoise de la Valliere.)

(Folytatás.)

Henriette-Anna, angol hercegnő, miután a király XIV. Lajos öccse nőül vette, annak sógornéja lett. — Henriette Anna Louise-ával egy idős volt, és kevéssel az udvarhoz jövelele után, egy udvarhölgyt sem szívelhetett jobban maga körül, mint Louise-t, sőt ké-sőbb rajta kívül senkit; és így magától érte-tődik, hogy — a két egymással igen rokonszen-vező nő csakhamar, mondhatni elválaszthatlan barátái lett.

De nem is volt csuda! Henriette Anna mondhatni minden tekintetben szakszotott mássa volt Louise-ak; ugyan-azon gyengéd testalkattal, ugyanazon lelki jószág, alapos műveltséggel bírt. — Záróban nevel-lette vajmi jól esett a szegény angol herceg-

Igaz, a helyzet ezáltal még komolyabb. Értjük a pénzügyi helyzetet. De ez nem azt jelenti, hogy talán államháztartásunk helyreállítása most már nem is lehetséges, hanem jelenti azt, hogy érezze mindenki — kötelességét. Csak a kötelességérzet az, melyben higgadt hazafi számitásainak támpontját lelheti. Csak a kötelességek teljesítése győzheti le a viszonyok nyomasztó alakulása által beállított abnormis állapotot. — Ezt kell meggondolni, s nem azokat gyanusítani, kik nem tudtak legyőzni — gyenge fegyverrel erős akadályokat.

Ó felségiek a király és királyné s az egész kir. udvar karácsonj a fővárosban marad. Ó felsége a király, meglehet, egy vagy két napra eltávozik időközben, de állandó lakása ott leand. — A közös külügyminiszter gr. Andrássy néhány nap múlva Tererebe utazik, s ott időzik, azután Budapestre megy, s mint az „Er.“-ben olvassuk, karácsonj szintén állandóan ott marad.

Tisza Kálmán, mint jelentik, a jövő hét folyamában fog kinevezetnizministerrelökké. A cabinet fejében törvényen a változás, valószínű, hogy az összes ministerek lemondanak, s Tisza Kálmán előterjesztése fognak újra kinevezetniz. Tisza a belügyminiszteri tárczát is megtartja, s azon korábban fölmerült hír, hogy e tárcza másra ruháztatik át, mint halljuk, alaptalan.

A magyar delegáció XIV-ik ülésében az erdélyi kórházak ügye intézettel el, Szilágy József közvetítő indítványával, mely szerint — utasítatik a közös hadügyminiszter, hogy ezen összegzet a legközelebbi költségvetésbe újabb felvegye, közölve az adatokat és felvilágosítá-sokat, melyekből az onstrák bizottság meggyő-ződhessek a magyar kincstár követelésének jog-s voltáról. — A XV-dik ülésben pedig több apró folyó ügy intézettel el.

A esdőtörvény tervezetének meg-bíralására most bizottság ülöz az igazságügy-miniszteriumban; az enquete tagjai: Csemegi államtitkár, Daruváry, Manólovics, Tóth Elek, Schmierer osztálytanácsos, Kochmeister, dr. He-rich, Szvetenyi, Apáthy, Janicsak, dr. Balogh, dr. Králik, Mátyás Sándor. Az elnököl minisz-ter, mielőtt az enquete a javaslat részletes tárgyalásához hozzáfogott, három kérdést inté-zett a gyűléshez. Célzserintek tartja-e az en-quete, hogy a esdőtörvénytervezet mint külön törvénykönyv szerepeljen, avagy nem kellene inkább az ide vonatkozó intézkedéseket a pol-gári perrendtartáshoz csatolni? Az enquete a törvény önállósága mellett nyilatkozott. Célz-serint-e, kérdi tovább az elnököl miniszter, hogy a esdőtörvénykönyv határozományai a kereske-dőkre nézve különbözzenek a nem kereskedőkre vonatkozóktól? az enquete ezen kérdésre igen-vel felelt. Végre kinyilatkozta az enquete a miniszter kérdésére, hogy a kényszerrevezési eljárás, egy jogi mint kereskedelmi szempont-ból elvetendonek találja. Ezen előzetes kérdé-sek eldöntése után a javaslat egyes szakaszai vétettek tanácskozás alá.

Rövid hírek. A boszniai kivándor-lók száma Horvátországba igen nagy. Legkö-zelbb 3000 ember kivándorlásról beszélnek. **Szeszgyáraink** ugyancsak apadnak, 1872-től 1874-ig mintegy 230 szeszgyár szűnt meg. — **A hercegovinai menekültek** segélyezésére alakult párizsi központi biztomány Stross-mayer diakorvái püspököt választotta elnöké-nek, ki 10,000 frtot ajándékozott a menekültek javára.

A PÉNZÜGYI BIZOTTSÁGBÓL.

A p. ü. bizottság okt. 15-iki működéséről értesítvén olvasóinkat, ott hagytuk el, hol az e g y e n e s a d ó k tárgyalása következett. Ezen rovatnál többen felszóltak, többek közt Mol-

nónak, hogy a francia udvarnál oly nőre akad-hatott, kibem megbízhatott, kirol tudta, meg volt győződve, hogy jobb a többinél, hogy még nem süllyedt a francia udvar bázos, undort gerjesztő moeasájába.

XIV. Lajos gyakran állott e két nővel szemben, kiknek társaságát keresve kereste. Mindkettőtől egyiránt megbívolva, lebilin-cselve, — mindkettőnek hozta hódolatát.

Jászian társalgott, tréfálgatott mindkettő-vel, s a fiatal, könnyelmű, hevesvérű király nem is vette fontolóra azon eshetoleges körülményt, hogy a mily játszan e nőkkel társalgott, mulat-tott, ép oly komoly kísértésnek tette ki magát, tette koczkára szívét.

De utóvégre is! minek számolt volna előbb önmagával e könnyelmű fejedelem?... Minek uralkodott volna magán? minek fekézte volna felizgatott érzéseit?... Nem volt-e ő a király? — Nem hullottak-e száz és százezeren porba előtte? És miért ne játszhatta volna e két szellemű, gyönyörű nővel szemben az ud-varias, gyalog férfit?... De dacára mindezeknek, ha Lajos e nők-kel volt, rendszeren felszelyve érezte magát;

n ár György is, ki csak azért szavazhatja meg a miniszter előirányzatát, mert reménye van, hogy az adókezelés adminisztrációja egészségé-szebb alapokra leand fektetve, s a reform hatása már 1876-ban érezhető lesz.

A földadó előirányzata vita nélkül sza-vaztatott meg. A házadó War h m a n n Mór felszólalása után 9.300.000 frtban irányoztatott elő. A jövedelemladó, malomadó, kereskedelmi, ipar-, és védelmiadó vita nélkül szavaztat-tak meg.

A 16-ik ülésben (okt. 16.) a napirendre térés előtt Sz o n t a g h Pál előadó olvassa a belügyminiszteri költségvetésre vonatkozó bizot-sági jelentést, mely észrevétel nélkül hitelesít-tetik.

M o l n á r György előterjesztést tesz a honvédelmi miniszterium költségvetésében kifogásolt némely tétel illetőleg, melyek a számszékénl állítóg felszámolva nem voltak. Az államszámszék kiuntatja, hogy az utalványozások megtörténtek ugyan, de nem az illető rovatok alatt, mi ellen a honvédelmi miniszteriumhoz átirat küldetett az ottani számviteli utasítá-s végett, mely azonban a miniszter utasítása ellenében járt el, miután magát a költségvetés rovataihoz nem tartotta. E jelentés közöltetni fog a honvédelmi miniszterrel.

Napirendre térvén a bizottság, a eselőd-tartási, tekeaszlati, kocsi és lés lés tartási, vadászati fegyverek adója s a k é s e d e l m i k a m a t o k j ö v e d e l m e tárgyalattott. A fegyveradónál Simo-ny i felszólítja a minisztert ezen adó nem meg-szintetésére. A késedelmi kamatok forrásai föl-ül pedig Helfy intézvéen kérdést, a miniszter válasza után, a tételék elfogadtattak.

A z a d ó h á t r á n y o k b ó l 4 millió forint irányoztatott elő. Ez hosszabb vitát vetett fel Helfy azon megjegyzése után, hogy ő ezt behaj-tatónak nem tartja. Ellenében beszéltek Hor-váth Lajos, Szontágh Pál s Molnár György, ki nagy hibának tartja, hogy már az előbbi ministerek nem vitték keresztül az adó-hatálalkok tisztázását, helyesli, hogy a jelen-legi miniszter ezt erősen keresztül vinni szándékozik, s megszavazza az előirányzatot. Ezen felszólalások után az előirányzatot a mi-niszter szövegezés szerint elfogadtattott. A „fo-ryasztási adók“ előirányzatát szükségele vita nélkül megszavaztatott. A „fedezet“ tárgyalás alá vétetvén a szeszadónál Simonyi a monarchia tul-só felével folytatott vámszerződési tárgyalá-sok stadiumáról kér felvilágosítást, s az elő-irányzatot — miután sok szeszgyár megszün-tette működését — igen magasnak tartja. — A miniszter válasza, hogy a tárgyalások a törvény értelmében megindítottak, azok részle-téről azonban ma nem tartanék helyesnek nyilat-koznai, az előirányzat azonban nem ezek eredménye, hanem csakis az eddigi eredmények alapján készült, s ha netán esközenne is némely nagyobb szeszgyár productója, az idel nagy gyönyölés- és kukoricatermes folytán kipótálják azt a kis fözők. A bizottság megszavazza az előirányzatot. A „boradó, husadó, söradó s czu-koradó“ előirányzatai minden érdemleges vita nélkül megszavaztatnak. A „határvámmál“ Simo-ny i vámházban előfordult visszaélések iránt kér felvilágosítást. — A miniszter válasza, hogy szigorú vizsgálatot rendelt el, s annak eredményéhez képest teljes szigorral fog eljárni. Az előirányzat, valamint a határvám-kezelés szükségele és fedezete megszavaztatik. A „bé-lyeg“ előirányzata az igérvény-, marhalevél, s vadászati jegy-írlapokra nézve a miniszterhez intézett néhány figyelmeztetés után megszavaz-tattott. Ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

FŐVÁROSI HIREK.

+ **Soldosné** a népszínház második elő-adásán az „Ördög vánkásokban“ énekel s mint halljuk, hajlandónak nyilatkozott a népszínház-hoz egy évre szerződni, ha az igazgató há-moréves szerződést felbontja. Az igazgató ebbe belenyugodott. — **Korsinckzy** Erny egyik gyilkosa kire elfogott zingyes társai vallottak, Bukarestben elfogattott. — **A fővárosban** a mult heten 72 törvénytelen gyermek született. Szomorú statisztikai adat biz ez. — **Char-i-vari** cizim a „M. Állam“ élelzapot indított meg, mely a conservatív irányt fogja képviselni. Mintha a „M. Állam“-on nem eleget lehet-ne — nevetni! — **A „Jóslat“** pályanyertes szindarab felett még mindég folyik a vita, melyből Szász Károlynak nem sok haszna van.

— „Az állam én vagyok!“
 És ezt annál könnyebben, annál akadály-talanabban tette, mivel neje: Mária Theresia spanyol infanszó igen keveset, vagy talán épen semmit sem törődött azzal, mit királyi férje cselekedett.
 A jó lélek talált magának kárpótást. B u c k i n g h a m herceg pótolta mindent! Henriette-Anna, a király sógornéja szintén — a külvilág előtt még mai napig is ismeret-len okból — szerencsétlenek érezte magát létezésével. — E két histéhrs a legkeserűbb szemrehányásokat tette egymásnak...
 A külvilág távolról sem gyanította, hogy e szép, boldog és megelégedetnek látszó pár-nak mily féreg ragódik boldogsága, házi boldogsága gyökerein...
 Mindebből következtetve, már a sym-pa-thia is vonzotta Lajost és Henriette-Annát egymáshoz...
 E két, — kölcsönös — egymáshoz von-zódás között azonban óriási különbség volt... mert míg Lajos mondhatni szerellemmel — szí-velben, a legszilajabb, legzajosabb érzésekkel tett kellellet kereste sógornéje — Henriette-

A mű a kritika ellenében határozott diadalt aratott. Ajánljuk mi is színezgatóknk figyel-mébe. — **Lakoma** tartott a népszínház megnyi-tása napján a Pannonia éttermében, mely-ben leginkább irók és művészek vettek részt. Rákosi igazgató igen elmes toasztot mondott. A lakoma felette vidám volt s hajnalig tartott. — **Angol társalgási klub** alakult a fővá-roshoz, mely csütörtökön tartotta alakuló gyű-lését a Hungáriában. Elnökké Lipthay Pál ismert író és kereskedő választott, ki huzas-mos ideig volt elválasztan.

VIDÉKI HIREK.

+ **Sallai Imre**, főlegyházi sertéskeres-kedőtől, míg a vasutól a városba ért, 3986 frtot raboltak el. A rablók kézrekerültek. — **Egerben** egy gazda a pinzében fut. Ezért nem jó, ha sok bor terem. — **Nócselédék** Temes-váron csak nappalra akarnak elállani. Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy Magyarországon a főváros kivéve, talán sehol sincs annyi — katonaság. **A jogakadémiai tanév** tegnap nyitottott meg N.-Váradon. **Állandó műkel-velő társulat** alakult Eleden, mely haladni szerető kis város. — **Aradon** rosszul melet a színtársulatnak, legalább ezt mutatja azon körülmény, hogy a színtársulat néhány tagja Csabára akar átrátnulni — vendégszerepekre.

A NÉPSZÍNHÁZ MEGNYITÁSA.

Budapest, okt. 16-án.

A népszínház ünnepélyes megnyitására a pesti lapokból vesszük át a következő érdekes tudósítást:

Még nem volt öt óra sem, a keresepünet és a bodzafa-utczában már hullámozott a nép, gorombáskodott a drabunt. Az embertömeget kergettek föl a színház főbejárásának lépcsőze-tére, míg a „rend őre“ a megisztított utczán táncoltatta lovát, s azzal szerzett magának mulatságot, hogy minél többször szorosan a lép-csök mellett sétált el; ilyenkor aztán az ember-ker nyomatok fölfelé tolták, taszigálták, szor-ították egymást, mert az alsó fokon állónak vagy attól kellett tartani, hogy a ló megrugja, vagy attól, hogy megharagj föl. Milyen kelé-lyesen mosolygott egy-egy jó sikerült manevr-reje után a közbiztonság lohasat őre. — Milyen önelégülten nézte a népszínház-utczai fényes világlást; a szében libegve lobogó gázlángok-kal, melyek ő felsége nevének kezdetbóttával gyönyörködötték a bámuló sokaságot.

Az idő mindjobban haladt a hat felé, a folyton szaporodó „nép“ túrelme mindjobban fogott, s a színház főbejárásának harmas ka-puját döngötte, kért bebecsajátatást „színházba“. De a külső nyomás oly nagy volt, hogy csakis a középső kapu egyik szárnyát lehetett kinyitni. Most óriási zavar keletkezik. — Mindenki első akar lenni, és boldog-boldogtan bámulni akarja a pompásan festett csarnokot, nagy szürke márványoszlopaival, szép faragványával. „Nem kell bebecsajítani csak azt, a kinek jegye van“ hangzik belülről a parancs; és a konstablerek újra elemülkben vannak. Jegyet! jegyet! hangzik a kiáltás mindenfelől. Sok, a ki megtalálta, s készen tartotta kezében, ismét elvesztette, mert a tolongásban elkapta valaki tőle, s furakodott be, élvezi az olesón szerzett mulatságot.

Az embereket egyenként dobálta be a rendőri közeg, aki nem tudta igazolványát föl-mutatni, azt meg dobta — le úgy, hogy az il-telő alig értette meg, hogy került felülről a legutolsó fokra ennyi emberen keresztül. Betö-rött a belső ajtó egyik üvegablakja is; férjet és nőt akart a rendnek érdekes öre egymástól el-szakítani, mert nő nem mutatta föl jegyét. Férje mutatta helyette is. Az ügybuzgó ajtonálló az-tán az üveghez dobta a férjét. Az üveg cső-törpölve hullott a mozaik padlózatra, s a fér-jet (szerencsésére) karon ragadta, s vitte fizetni a kárt; — a férj nejt nem becsajította el, s így szerencsésen benn volt; szerencsésen, — mert a nélkül a kár nélkül meg várhattak volna jó darabig, míg behatolhatnák.

— Betörte az ablakot, jöjjon fizetni — szólt a rendőr.
 — Betörtük az ablakot, jerünk fizetni — mond a férfi.
 A rendőr nagyot nézett, s azt mondta, hogy — siessen tovább menni és — hallgatni az ablakról.

— „Az állam én vagyok!“
 És ezt annál könnyebben, annál akadály-talanabban tette, mivel neje: Mária Theresia spanyol infanszó igen keveset, vagy talán épen semmit sem törődött azzal, mit királyi férje cselekedett.

A jó lélek talált magának kárpótást. B u c k i n g h a m herceg pótolta mindent! Henriette-Anna, a király sógornéja szintén — a külvilág előtt még mai napig is ismeret-len okból — szerencsétlenek érezte magát létezésével. — E két histéhrs a legkeserűbb szemrehányásokat tette egymásnak...
 A külvilág távolról sem gyanította, hogy e szép, boldog és megelégedetnek látszó pár-nak mily féreg ragódik boldogsága, házi boldogsága gyökerein...
 Mindebből következtetve, már a sym-pa-thia is vonzotta Lajost és Henriette-Annát egymáshoz...
 E két, — kölcsönös — egymáshoz von-zódás között azonban óriási különbség volt... mert míg Lajos mondhatni szerellemmel — szí-velben, a legszilajabb, legzajosabb érzésekkel tett kellellet kereste sógornéje — Henriette-

Anna — társaságát, addig Anna, királyi só-gorában csak a jó, a finom és szellemű tár-salgót látta, s korántsem — dacára kétségbe-oljt szerencsétlenségének — gondolkodott oly könnyelműen házassága fölül mint Lajos... és ezért, a királytól mást, mint a szász és feszes etiquelet határain belüli előzékenységet, soha, de soha el nem fogadott, — még kevésbé olyanokat, melyek női, — házassági méltóságát csak távolról is eszikentésként volna...
 Lehet, miszerint ezen körülmény volt a legnagyobb behatással arra, hogy Lajos igen rövid idő multával — miután persze meggyő-ződött a felől, hogy vágya, kívánsága eléréséhez legkisebb reménye sincs — kezdte Annát elha-nyagolni... napról napra hidegebb lett hozzá, míg végre egészen kerítte a király A n n a-t, a mely mérvben kezdte Louise-t kitüntetni; s Lajos csakhamar meggyőződött, mikép Louise öt igazán szereti!...
 Igen, Louise szerette Lajost, szive mélyé-ből, igazán, minden utógondolat nélkül!...
 (Folyt. köv.)

Boszantó zaj, fejkábító zavar, jóakaró ügytelenség, ügybuzgó tájékozatlanság — mégis — a hogy a csarnokba beléptek, elfeledte mindenki a boszuságot, a haragot, a zavart, az ügytelenséget; öröm, és meglepődés ragyo-gott minden arcon, s a lelkesedéstől hangosab-ban dobogott minden magy szíve, és úgy érezte magát mindenki mint a templomban; meghatva, elfogódva Ünnepe, öröme volt az mindenkinek, hogy jelen lehet a közművelődés e templomának megnyitását, hol „magyar szó, magyar szívhez beszél“, érezte mindenki ez ün-nepély fontosságát, messzeható horderejét, melyet még növelt jelentőségében király ő felsége és a koronaherceg részvétele is.

Sok embert hidegen hagyott a díszes elő-csarnok, — sok közönyösen haladt végig a tágas korfolyosón, nem volt reá kíváncsi, hogy az a tömördek ajtó jobbra-balra, hová vezet? mire való? csak rohant sietett be, helyét elfoglalni, gyönyörködni a pompás épület belső berende-zésének nagyszerűségén.

A nézőtér félkörben épült; a földszint menedékesen emelkedik hátrafelé, az erkély mé-lyen kirugó eszese alá — írja az „Ellenőr“. Az erkélynél alig lehet kellemes és ha-rátságos helyet képzelní. Csaknem egészen körül folya a színházat, s ha innen tekintünk szét, úgy tetszik, hogy mindenütt a színház közepén vagyunk. Hátunk mögött még az erkély mögötti sok ülőhely, körülünk a három sorban húzó páholy, alattunk egész bizalmas közél-ségben a földszint, melyhez minden megerőlté-tés nélkül leszóhatunk. Az erkély fölötti ke-rete egészen fehér, s dombor alakzatok élénk csoportja tapad oldalaihoz.

A nézőtérnek az uralkodó színt a bíbor veres zártcsékek a páholyok hasonló színű öle-lei és szörös selyemtraperiai adják. Mint az alkotvány, melynek ránáiból a páholyok tekin-tenek ki aranyos fehér alapzatot. Az a lap, mely egyik és másik páholy közt fennmarad, cachirozott arabeszkkel van tele. Az oszlop-fejek közt egy-egy vizgoryó satty; a legelső sorban caryatidok. Fent a boltozatot s allego-rius csoportokat népesíti. Egy-egy festmény ezekből 800 frtba került.

Gáz a páholyok oldalán nem ég sehol. Egyedül a legelső karzat hűsítő öleiben van vagy öt gázláng, a falba vésett félkörben és pos-tély között. Attól se féljen senki, hogy olyan helyre kerülhet, honnan a csillár miatt nem láthat maji a színpadra. Itt koncentrált vilá-gosság veri szét a fényt. Körte alakú a bol-tozatnál van egy óriás körte alakú csillár, csupa ávegprizmából s annak közepében ég a gáz. Ott a magában van a ventiláció egyik kiegészítő része is, egy nagy henger, mely a fülledt léget kivezeti: a friss lég a földalatti helyiségekbe, a gőzpeg segélyével árad szét. A ventiláció ko-politúra minden létezőn rá találunk, a nagy magasságban a látszó karzat legelső sornában.

Összesen 50 páholy van. Jobbról, mind-járt a színpad mellett, az első emeleten nyí-lik az udvari páholy, mely három más páholy nagyságával bír. Egész salon társalgó külön teremmel, s egy kisebb kabinnal. Fellner építész ajándék gyanánt maga díszítette fel az egész páholyt, nagy luxussal. Hasonló három páholy van balra. Ez Budapest főváros ható-sága számára készült. — A színpad melletti legelső páholy a színezpáholy s közvetlen összeköttetésben áll mindkét oldalon a szín-paddal. Minden páholyban erkélyszerű kiug-rása van.

Az egész színház úgy van berendezve, hogy a hol csak lehet, ülőhelyet nyerjen a közönség.

Majdnem annyi hely van az épületben a színpad és melléképítményei számára, mint a nézőtérnek. A színpad alatt még egy mély-séges két emeletre osztott sötét birodalom; a színpad fölött egy magasságos színpad, mely a hidak, gerendák, költzetek egész labirintje. Ez az a két pólus, melyen a színpad világa mozog. Galó magyar gépész, ki e színpadot készítette, dicsérik mindenütt a kitűnő és el-més szerkesztői gépezeteket. Ezen a színpad-on minden megtörténhetik; egész csapatok csüvelyhetnek, vagy felrúghatnak a légbé; egyetlen pillanat alatt átváltozhat minden, s akár árvíz is jöhet, mert erre is van vízvez-ték. Tűbiztonságról is jól van gondoskodva. A fal, mely a színpadot a nézőtérrel elválasztja, vassal fedett, s ha vesztély esetében lebo-csajátják a drót-rostélyt, mely az egész szín-padot elzárja a nézőtérrel, a veszedelem csak a színpad számára marad.

NYILTTÉR.

Hálányilatkozat.

A „Haza” életbiztosító és hitelbank tek. igazgatóságának.

Budapest.

En alólirott indítatva érezem magam a „Haza” bizt. bank tek. igazgatóságának legmelyebb közönségemet nyilvánosan kifejezni azon legnagyobb készségűvel, a melylyel az e hó 4-én elhalt Breuer Áron életére biztosított 10,000, azaz tízezer forintot már mai napon hiány nélkül tizette.

Budapest, 1875. október 14-én. Kornfeld S. m. p.

The Singer Manufacturing Co. New-Yorkban. Legrégibb és legnagyobb varrógépgyár a világon. A bíráló bizottságtól: 1. Az ipar kiállításán Mährisch-Trübau 1875. augusztus havában kintüntetési érmet nyert, az e téri rendkívüli használatosságáért. 2. A gazdasági kiállításán Ujvidéken 1875. szept. havában az aranyérmert, legmagasabb érdem az eredeti Singer varrógépeknek. — Kintüntetési okmányt az arany érmével, a Singer varrógépekkel elkészített munkáikért. 3. Az ipar kiállításán Tepliczben 1875. szeptember havában két aranyérmert kintüntetési okmányt, azokon készült munkáikért. Ezüst érmert és okmányt munkások részére, a Singer szíjgyártó gépen készített munkáikért. E kintüntetéseken valamennyi kiállítások közt, csak a „Singer Manufacturing Company New-Yorkban” részesült. Ezen gépek kaphatók Debreczenben egyedül a társulat képviselőjénél. Elvay Gyulanál, részletfizetésre is.

Az első debreczeni árverési intézetben — árverésen kívül is igen jutányos árban következő tárgyak kaphatók u. m: arany és ezüst ékszerek, férfi és női órák, arany és ezüst ezüst pénzek ezüst evő- és kávékészkék, férfi és női lábbelik, férfi és női ruhák, asztal és ágyneműk, tajt pipák, revolverek.

maguknak egy kis egészséges civakodást kezdhetni. Ekképp történt tegnapelőtt is, hogy egy vasúti vonatvezető váradutczán egy csapszékbe betérvén, a sűrűn hajtogatott pohár az adakozási hajlamot oly mérvben felébreszté benne, hogy a másik asztalnál időigal bizonyos egyént kintálgatni kezdte, de az nem tudni miért ridég visszautasítással felelt; végre is a dolog szövegtársa, majdan pedig birokra került, melyből a keserves rész a szegény vonatvezetőnek jutott ki, minthogy az ellenfelenek még neje is segítségére jött; a tulyomó erő folytán vesztesé lett fel aztán visum repertummal fellegverkezve keresi most — hol az igazság? — Jogászaink, minthogy a „Fehérlő”-ban tervezett ismerkedési estély nem sikerült, szombaton este a „kis Bika” vendéglőben kedélyes estét töltek. Persze a dicitóknak s kapacitálásoknak vége-hossza nem volt. Ugy látszik, hogy a segély-egyleti elnök választása ismét igen zajos lesz. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a becsületbírósg Szombaton d. n. már megalakult. Tagjai lettek: Sinka Ferenc, Varga Gyula, 4. é. jogászok. Vincze Miklós és Lengyel Imre 3-advédek, Bencsik József és Veszprémi Zoltán 2-advédek jogászok és Szabó Ferenc, Oláh Károly 1-ső éves jótanhallgatók. Póttagokul Megyessy Ferenc 4. é. j. Bálint Ferenc 3. é. jogász, Tömör József 2. é. jogász és Budaházy Zoltán 1. é. jogász. A hittanhallgatók is ugyanakkor alakították meg becsületbírósgukat. E czelszerű intézmény nem valami közkezdveségek örvend a tanulóifjúság előtt, példaul: tavaly sem volt épen semmi teendője, pedig párbajokról ugyancsak hallottunk susogni. — A segély egyleti választások — mint halljuk — vasárnap lesznek. — Egy szerencsétlen elmebeteg tartóztatott tegnap a rendőrség, az ennek hozzártartozóit érkezett megkeresés alapján, mivel az felügyeletül alól egyik közelebbi helységől ide menekült. — Szombaton éjjel a vasúti indóház környékén valami jómódú egy urt egyént kisergetni kezdett, de az a kintlevo biztosnak hirt adván, az éjjeli lovag ennek megsejtitésére kerekelt odott, s az elrejtözésre annyira alkalmas vidéken a sötétség oltalma alatt sikerült menekedek találnia.

árus által „Magyar történelmi életrajzok” népszerűsítésére, a tisztult ref. egyházkerület népszerűsítő tanterve szerint írta: Kállay István, gyakorló iskolai tanító. Ára 30 kr. Azt hisszük, elég ajánlat lesz a kintünő szerkesztett, s hűség-pótló kis könyveskére nézve, ha tartalmát ide igtatjuk: Árpád. A honfoglalás. Öseink vallásos és polgári tekintetben. I. István. Keresztélyen hitetérés. Koronázás. Harez az oshitert. I. Endre. I. Béla III. Henrik vezérsege. Testvérharoz. I. László. Harez a kunokkal, azok letelepítése. Kálmán. Boszorkányság. Vak Béla. Pártoskodás. III. Béla. Pécz. Irás. IV. Béla. Tatárjárás. IV. vaj Kun László. Habsburgi Rudolf megegyése Ottokár ellen. Nagy Lajos. Az ország legnagyobb kiterjedése Olaszországi hadjárata. Hunyadi Mátyás. Magyarország védi a kereszténységet. Mátyás jeles hadvezér, bölcs kormányzó, tudományt kedvelő igazságos király. II. Lajos tehetetlen király. Az ország veszedelme. Zápolya Ferdinánd, párharc, az ország különválása, török foglalatás. Dobó István. Eger vár védelme. Zrínyi. Szigetvár 1566-ban. Rudolf király az ország ügyével semmit sem gondolt. Bocskay felkelése, felkelésének okai, következménye. Bethlen Gábor felkelése. II. Rákóczi Ferenc felkelése. Mária-Therézia. Elnemzetlenítés. II. Leopold. Nemzeti felebredés. Széchenyi István. nemzetgazdaság, gőzhajózás, folyam-szabályozás, mívelődés. Kossuth Lajos. Jobbajgy felszabadítás. 1848. Deák Ferenc. Kiegyezés. 1867. — Talált emberhullak. Pénteken reggel értesült a rendőrség, hogy a paczi-erdőszen a Hubert József kaszállójában elhagyatva álló kunyhóban egy emberi holttest van; a kiküldött biztos a megjelölt helyen egy 40 év körüli, rongyos öltözötű s az enyvést nyomaát már magán viselő ismeretlen névi férfi hullájára talált, melyet a közkörhözba szállított be; ugyancsak aznap a Bányáról, az ottani erdővéd szintén egy ismeretlen kilelti egyén holttestét hozta be. — Egy joghallgató kinek kintünő bizonyítványai vannak, beszél magyarul, németül, francziánul s zongora tanításra is képes, ajánlkozik helyben valamely urt hához nevelőnek, akár pedig ügyvédi irodába. Felvilágosításokat szerkesztőségünk szíveségből ad. — Alföldy Károly, városunkban előnyösen ismert táncztanító folyó hó 13-án kezdé meg táncztanítási ivadját Varga-utczán 2179. sz. háznál. Eddig a polgárság, a tanuló és a kereskedő ifjúságnak alakított kolonokat. Ajánljuk ot a tánczolni szerető ifjúság figyelmébe. — Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldett „Zách Felician”, dráma 5 felvonásban. Irta Dezső Gyula. Csáthy Károly bizományosa. Helyi termék levén, nem akarunk elhamarkodott ítéletet mondani, s rövid nap mulva, mihelyst terünk enged, arra visszatérünk. — A bor hatalma. Így szüret multval rendes szokás szerint a rendőrségnek mindig megszaporodik a baja azon egyekkel, a kik a torok-reszelő csiger aránylagos olóságát felhasználni iparkodván — alkalmat szereznek

HELVI HIREK. — Azon t. előfizetőinket, kik lapunkat megrendelték, de az előfizetési pénzzel még hátrányban vannak, ezennel szives bizalommal felkérjük, hogy tartozásaikat e hó 24-ikéig befizetni sziveskedjenek. Helybeli hátralekos előfizetőinknek a nyugta e hét folyamán a lapkihirdők által fog kifizetés végett bemutatni. A vidékieket kérjük a kérdéses összegeknek postautalvány általi beküldésére. Debreczen, 1875. okt. 18. — A „Debr. Ellenőr” szerkesztősége és kiadó-hivatala. — Fráter Gyulané unokája Vésztől egy véka paszulyt ajándékozott az árvaháznak, mely szives adományt fogadja az árvák nevében meg köszönetem. Kacsovics Iván, válsztmányi tag. — A debreczeni orvos-gyógyszerészegylet elnöksége tegnap tisztelt Simonly Imre polgármesterrel. Polgármester ur a tisztelgetket igen szivesleg fogadta, s kimondotta, hogy a közegészségügynek kellő figyelemben tartását egyik legelső hivatalos kötelességének tekinti, s részéről mindig szives készséggel fogja ezt egyetlet a közegészségügy érdekében teendő fáradozásában pártolni és elősegíteni. — Barcza Lajos, volt városi alapítványi pénztárnok személyére vonatkozólag, egy cikk küldetett be hozzánk, mely ezen általános aláírással van ellátva „Számítalan adó és legelőadó fízető polgárok.” Igen sajnáljuk, de ismételve kinyilatkoztatjuk, hogy névtelenül hozzáknak beérkezett közleményeknek nem adhatunk helyet, mert mi csakis oly cikkeket vállalhatunk felelősséget, melyek szerzőjének neve, — legalább lapunk felelős szerkesztőjével tudatva van. — Szolgálok ez a cikk meg nem jelenésének magyarázatául. — A budapesti kereskedelmi akademiánál a vasúti szaktanfolyam november 3-án veszi kezdetét. A beiratások október 20—27-ig, a felvételi vizsgák 28—30-ig tartanak. Bővebb értesítést a kereskedelmi akademia igazgatósága ad. — A gazdasági tanintézethez bizonyos, a tanárkar kebelében felmerült ügy elintézésére egy miniszteri biztos érkezett. — Gálócsy Gusztáv ur a „D-n” szombati számában egy nyilatkozatot tesz köz, melynek ele lapunk ellen van irányozva. — Ezen nyilatkozatra addig, míg az általunk használt forrásnál már megtett kérdéseinkre feleletet nem kapunk, érdemleg nem felelhetünk. Csak jelezni akartuk, hogy mi Gálócsy Gusztáv urnak nyilatkozatát tudomásul vettük, s közeleze érezük magunkat, bármiképp álljon a kérdéses ügy, arra, annak idején feleletet adni. — Megjelent és beküldött szerkesztőségünkhez ifj. Csáthy Károly gazd. acad. könyv-

A színházat — Felner bécsi építő terve után Kéler és Buzzi építették. Pontban 7 órakor jelent meg király őfelsége a koronaherceggel, a toskánai főherceggel kíséretében, uralkodókat Ráth Károly főpolgármester, Rákossy Jenő igazgató s többen fogadták. A király néhány barátságos szót váltott Rákossyval, többek között azt is kérdezte tőle, „hogy sok baja, sok dolga volt-e a színházzal a megnyitás idejéig.” A mint ő felsége belépett, a közönség felállott, s lelkesen énezte ot. — Kezddött Mesonyi nyitánya. E mű melyben a szózat, hymnus, és a Rákóczi induló olvadnak önálló egésszé — nagyon jól volt az ünnepléhez válasszva, s a zenekar kifogástalanul játszotta el. A nyitány után felgördül a függöny, s kezdődik a „Folavátás”, melyet ifj. Abrányi Kornél írt. — A prolog nem tette meg a várt hatást. A „Leánykér” című népies jelenet eléggé tetszett. Annál kinosabb benyomást tett a „Jeremiás siralma” című silányság, melyet nem egy ily intézet ünnepléjén megnyitásokor, de közönséges Bánkésángerében se volna szabad előadni. — A szép jubászé Kalandja Drunethel („A királyi eskőja”) ügyes apróság, mind szövege, mind zene, mind látványosságra szánt része tetszett. Tapost csak az utóbbi darab nyert az egész este alatt. A közönség, mely e megnyitásban valódi nemzeti jelentőségű ünnepet remélt, lehangoltan távozott. SZINHÁZI SZEMLE. — Szombaton, október hó 16-án adatott Plotow közönségszínház „Mártha.” A közönség hála istennek kezd napról-napra több érdeklődést mutatni a színház iránt. Így ez este is meglehetősen megtelt a néző tér. A mai előadás általában véve igen sikerültnek nevezhető. Kiválóan sikerült a magán és együttes énekek részék, melyekben Gerecsné, Bacsó Luiza, Scholaszter és Tanner egymást igyekeztek felülmúlni. Gerecsné ma nem csak hogy teljesen hangjánál volt, hanem a technicában is ragyogtató befejezett művészetét. Elismeréssel kell szólunk Bacsó Lujáról, ki szépen játszott, s kifogástalanul énekel. Scholaszter Lyonel énekelte, s egészen elragadta a közönséget egy gyönyörű rokonzenes tenorjával, mint szabatos és biztos énekevel. Tanner Plunkett szerepében ma lépett először fel, — s mondhatjuk, hogy csinosan megfelelt feladatának, úgy az ének, mint játéka tekintetében. A karok felől nem nyilatkozhatunk ily elismeréssel, mert egy pár hiba történt a vásárjelenésben. — Különb, hogy egy operának azonnal élvezetes estét fogunk köszönni az idejé alatt. — Vasárnap, okt. 17-én adatott „A háromszéki leányok” népszimnia. Közönség szép számmal. E darabot utóljára a pesti vendégektől láttuk, de ennek daczára az előadás annak összhatását tekintve, kielégítő volt. Az egyes szereplők mind ügyezettel játszottak, s a gyakran megérdemt tapost főleg Szatmári, Timár és Atonyiné érdemelték meg.

E helyben ha... Előfizetők... K. Lajos... kedésük...

Debrecen. A dies... 25 napi műko... ügyek tárgya... nem volna a... megérdemlene... azon megfész... a közös budg... Hámny... tartoztatunk... munkáikod... eredménye... el kell jsmerni... módjal az ált... zott körülmé... nyek lejrlhat... sokszor a z... kormár yozá... mények köz... napi munkál... ügyfél milli... magával hazz... sok elfontor... koznia, kik a... mindenhatósá... féle jogosult... Igaz, a d... magával, ha... egy erős... Elismerheti e... rászó gróf... szágos bizot... csak saját hiv... a kormányt é... könnyítette. n... az ország ne... azon nagyobb... a jelen visze... mutakozván... megajánlotta... bir, mely már... hogy a mona... bizottságot é... szuloyzuk A... szavait, mint... adásokért, me... sereg veld... biztonságt... és így e tekint... kormányt keze... A zár... László elnök... tollvivése me... s nagyon has... közös kormár... viselve. Legelőb... állott fel s mi... közös ügyek... bizottság egy... erősíté, közö... ben, majd mi... hazafias belé... melylyel a bi... uak, mint ő fi... Elnök... latkozatát je... legatói mitkö... Igen szép be... teket, melyek... iránypontjai v... jezi ki a biz... vezetőinek... érsek pedig s... zban az elnök... zisait emelvé... jót és szüpet... A gyillé... ülésel a dele... A „Debre... Egy ki... (Louise... Midon... lombos fák his... illatát behelve... gatva, vagy a... szerelmes dalai... elbrándozott... és jövendőbeli... mekkel festé ki... E gondolt... tróuba laurok... képe s egy... férfit fog lá... s ő majd meg... gához... hogy... legyven... s leha... bad érdemelen... köznyasság t...

H I R D E T É S E K.

Debreczeni színház.

II. Bérlet Kedden, okt. 19-kén 2-ik szám. adatik: PAPAČÁLY vagy bevehetetlen zárdakert. Vig operette Offenbacholt 3 szakaszban. Fordította Dr. Erteley L. Felelős szerkesztő: Szabó Antal.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi: hogy a debreczeni kir. járásbírósg 6246 sz. végzése által Jablonczay Kálmán ellen. Debreczen város részére 310 frt követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás folytán bíróilag lefoglalt, s 5325 frta becsült termékéből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis a Parlagon leendő eszközésére határidőül 1875. évi nov. hó 3-dik napjának délutáni 3 órája kitüntetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdekllett ingóságok emez árverésen, a polg. tk. rdt. 406. §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak. Kelt Debreczenben, 1875. okt. 17-kén. Várady Imre, kiküldött bírósági végrehajtó. 320. 1—3

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvnyi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a felperes Tar Mária részére, alpe e Kálmán Istvánól 600 frt tőke és járuléai erejéig lefoglalt ingatlanok u. m. a debreczeni 2069. számú telekjegyzékonyben A. I. alatt bejegyzett cseresep-utczai 1340 sz. háznak és 7 hold 350 ol ondóli földnek 3750 frta becsült felértése folyó 1875-ik évi november hó 27-dik, azaz, szükség esetre december hó 27-dik napján, d. u. 3 órakor a teleknyvi irodában végrehajtó Török Péter által megtartandó árverésen el fognak adatni.

Table with 4 columns: Property description, Price, Location, and other details. Includes items like 'Kassa indítás', 'Szikszolc', 'Nyíregyháza', etc.

Eladó tűzifa.

A pályaudvari faraktárunkban, a légszesz-gyár előtt, jó száraz tűzifa ölenként 10 frt 50 krért kapható, s annak házhöz szállítása 80 krért eszközöltetik. Megrendeléseket megbízottunk Zichermann Herman ur is mindenkor elfogad, és pontosan teljesít. 317. 2—3 jegyző. 318. 4—6 Légszeszgyár igazgatósága.

Table with 4 columns: Property description, Price, Location, and other details. Includes items like 'Temesvári arad', 'Kassa felé', 'Váradi', etc.

Advertisement for T. Kovács Ferencz, a spice and herb merchant. Text: 'Legjutányosabb áruforrás! T. KOVÁCS FERENCZ fűszer- és gyarmatáru üzlete'. Lists products like 'Ananász-, Jamaika-Rum és Téa, és friss Liptóitúró.' and 'PEZSGÓ, ugy minden faj asztali MAGYAR fehér és veres borok RAKTÁRA.' Includes an image of a mortar and pestle.

Advertisement for Sirkoszoruk gyári raktára. Text: 'SIRKOSZORUK gyári raktára BURGER LIPÓT divatkereskedésében Debreczenben, főpiacz 2139. sz. a.' Includes an image of a barrel.